

סמורת הש"ס

6] פ"י תוס' כיצד ק"ב ד"ה
מרייהו. 7] ופ"י יתק
לפ"ה ר' יהושע בן ל"ה.
8] ב"ב נ"ט, ד' ו' [פסוק
ללא"ס פ"ה, 8] ונכסות
נ"ה, ו' סה"ד' ע"ג.
9] ונכסות 10] ונכסות
11] 12] וד"ה ה"כ"ג, 13]
14] וד"ה ה"כ"ג.

חורה אור השלם

1. ונשתיק למו"ש קפ"ד
ואנכי קים ונשתיק
במקרא השמך נא"ם ה'
עבא"ה ישיב"ה י"ב כג
2. ונשתיק בשוליה לא
וכ"ה אר"ה ונ"ד
פלאים אין מנח"ם ק"ה
ראה ה' את ע"ה כ"י
הגדיל אר"ב איכ"ה א ט
3. קטב בארץ שער"ה
אב"ו ונ"ד מרייהו
מל"ה שר"ה בג"ס אין
חור"ה נ"ה בבי"ה לא
קראו חור"ה מ"ה
איכ"ה ב ט
4. ונ"ד אל"ה את
האור כ"י טוב ונ"ד
אל"ה ב"ן האור ונ"ד
החשך בראשית א"ד

הנהרות הב"ח

6] תוס' ד"ה תול"ה וכו'
דבמהמר כתיב קלה:

גלוין הש"ס

נ"ב א"י לא שני ד"ה
כ"י. פ"י כיצד ק"ב ע"ה
מרייהו מרייהו: שם
המנהיג בקרא ושיבוטא.
פ"י כ"י ד"ה ע"ה תוס'
ד"ה ומתקן:

לעני רש"י

פ"ו"ה [פ"ו"ה]. טו"ה.
פ"ו"ה [פ"ו"ה]. טו"ה.
קרא ונ"ה. ב"י. חר"ס.

מוסף רש"י

אזר ואזר הבר. את
של טוב ואת של נח.
ללא"ס להר"ב. ונכ"ה
ה. המנהיג בקרא
ושיבוטא. ק"י ק"ו ל"ה
ש"ס ול"ה כ"ה על
ש"ס הם ונ"ה מנ"ה
א"ה. מר"ה. לוק' מש"ס
מנ"ה כנ"ה א' ל'
מ"ה כ"ה ונכ"ה ל'
דוק' ד"ה מ"ה מ"ה
לפ"י [פ"ו"ה]. טו"ה.
הדרן עלך שור שנגח
את הבהמה

שור שנגח את הפרה פרק חמישי בבא קמא נה.

עין משפט
ג' מצוה

ק א מ"י פ"ט מהלכות
ללא"ס הלכה ה' פ"ג
לפ"ו רש"י רש"י טו"ה י"ד
פ"י ר"ה ט"ו י'
ק"א ב ג מ"י ע"ה טו"ה
ע"ה ט"ו י'
ק"ב ד מ"י ע"ה ה' ס'
טו"ה ע"ה ט"ו י'
ק"ג ה מ"י ע"ה ה' ס'

נאמר כסן טוב. ג' כי כבוד א"ז וא"ס דכתיב בה"ו למען יע"ב לך:
ופסח בו. ט"ו כמנהג רש"י ב"ב נאמר נאמר לנכ"ה: הספד.
מיכה ו' לנדה הרואה: כאן ש"ס. כמנהג ו' דקתיב ללא"ס נהג
נעופות למדו דל עופות ללא"ס זה ב"ה מ"ן בשל"ה מ"ו:

נאמר בהם טוב אמר לו עד שאתה שואלני
למה נאמר בהם טוב שאלני אם נאמר בהן
טוב * אם לאו שאיני יודע אם נאמר בהן טוב
אם לאו כלך אצל ר' תנחום בר חיילאי
שהיה רגיל אצל ר' יהושע בן לוי שהיה
בקי באגדה אול לגביה א"ל ממנו לא
שמעתי אלא כך אמר לי שמואל בר
נחום אחי אמו של רב אחא ברבי חנינא
ואמרי לה אבי אמו של רב אחי ברבי
חנינא הואיל וסופן להשתבר וכי סופן
להשתבר מאי הוי אמר רב אשי חס ושלום
פסקה טובה מישראל א"ר * יהושע הרואה
ט"ו"ת בחלומו סימן יפה לו מ"ט אילימא
משום דכתיב טוב אימא * ומאמאיתיה
במטאמי השמד חד ט"ו"ת קאמרינן אימא
* ומאמאיתיה בשוליה ט"ו"ת ב"ת קאמרינן
אימא * טבעו בארץ שער"ה אלא הואיל
ופתח בו הכתוב לטובה תחילה שמכראשית
עד יורא אל"הים את האור לא כתיב ט"ו"ת וא"ר יהושע בן לוי הרואה
הספד בחלומו חסו עליו מן השמים ופראוהו הני מילי ככתבא: וכן
חיה ועוף כיצא בהן וכו': אמר ר"ל * כאן שנה רבי * תרגול טו"ה ופס"ו
כלאים זה ב"ה פשיטא אמר רב חביבא משום דרבו כהדי הודי מהו דתיבא
מ"ן חד הוא קמ"ל: * אמר שמואל * אוו ואוו הבר כלאים זה ב"ה מתקף לה
רבא בר רב חנן מאי טעמא אילימא משום דהאי אריך קועיה והאי
זוטר קועיה אלא מעתה גמלא פרסא וגמלא טייעא דהאי אל"ה קועיה
והאי קמ"ן קועיה הכי נמי דהוה כלאים זה ב"ה אלא אמר אבי * זה ביצו
מכתוין וזה ביצו מבפנים רב פפא אמר הא טעונה חרא ביעתא בשיחלא
והא טעונה כמה ביעתא בשיחלא א"ר ירמיה אמר ריש לקיש * המרביע
שני מינים שבים לוקה מאי טעמא אמר רב אדא בר אבהו משמיה
דעולא אתיא למינהו למינהו מיבשה בעי רחבה * * המנהיג בעיא ושיבוטא
מהו מי אמרינן כיון דעיא לא נתיב בים ושיבוטא לא סליק ליבשה
לא כלום עביד או דלמא השתא מיהת קא מנהיג מתקף לה רבינא
אלא מעתה חיבר חטא ושעורה בידו זורע חטא בארץ ושעורה בחוצה
לארץ הכי נמי דמחייב אמרי הכי השתא חטא ארץ מקום חיובא חוצה:

הדרן עלך שור שנגח את הפרה

למינהו * מיבשה:

אמר ר"ל * כאן שנה רבי תרגול טו"ה ופס"ו כ"ו מהו דתיבא
מ"ן אחד הוא קמ"ל. ואע"ג דלא אשמעינן ממתניין ליהו
מ"י מ"י אע"ג דרבו כהדי הדדי ולא שמעינן אלא דאיסור ללא"ס
ש"ך נעופות מ"מ אחי שפיר דהכי קאמר ר"ל כ"ן שנה רבי
כלומר כיון שנה רבי דיש ללא"ס
נעופות א"כ תרגול טו"ה ופס"ו
כלאים זה ב"ה כי מקביל דנפשי
יש לנו לדעת שאלו המינים חלוקים
זה מזה ואינם מ"ן אחד ואע"ג דרבו
כהדי הדדי ויכולא ב"ה יש בינמות
בפרק חרש (דף ק"ג): ובספ"ן (גיטין
נ"ה). אמר רבא מעדותו של רבי
יוחנן בן גודגל שהעיד על חרשת
שהשילח אביה שיולחל בנג אמר
לעדים ראו ג"ו זה שאני נושא לאשתי
וזור ואמר לה כנסי שטר מוב זה
מגורשת מי לא ח"ד יוחנן בן גודגל
לא עינן דמ"ה ה"ג כ"ו פשיטא מהו
דמימא כיון דאמר כנסי שטר מוב
זה בטולי בטליה קמ"ל אע"ג דלא
ידע רבא ממילתיה דרבי יוחנן בן
גודגל דלא בטליה נמה שאמר
כנסי שטר מוב זה אלא מקביל
דנפשיה אפ"ה קאמר מעדותו שמע'
ליה ויכולא ב"ה יש הרבה בגמרא:
המרביע שני מינים. ר"י כ"ד
יהודה היה מגיה
המנהיג כ"י מינים שבים לוקה משום
דנכראשית רבה (פ"ו) וזינש"מ
דכלאים (פ"ה) משמע דאי אפ"ה
להרביע דגים ומייה א"ן לר"ך להגיה
דדגים דוקא הוא דמשמע דא"ן
להרביעם אבל מ"ן חיות היס ש"ך
זיה איסור הרבעה והכ"ה איכ"ה
לאוקמי גמ"ן מ"ה שיכול אה"ס להרביע
דקאמר נכראשית רבה המרביע מ"ן
חיות היס לוקה ונכ"ה הכי קאמר כל
מקום שנאמר בו למינהו ללא"ס נהג
בו ופ"ך א"ך ברייתא וה"י דגים
שנאמר בהו למינהו וכי כלאים
הרבעה בהם והיא"ך יכול להרביעם
ומשני דה"ה דקאמר נדגים כלאים
נהג בהם היינו דוקא בהנהגה אבל
בהרבעה לא משכחת לה משמע
נדמיות היס משכחת שפיר הרבעה
לכ"י לא פ"ך ע"ה אמרביע חיות
היס היא"ך לוקה אלא אמ"ן דאמר כל

למינהו אפ"ה קמ"ל * אמר ר"ל * כאן שנה רבי * תרגול טו"ה ופס"ו
כלאים זה ב"ה פשיטא אמר רב חביבא משום דרבו כהדי הודי מהו דתיבא
מ"ן חד הוא קמ"ל: * אמר שמואל * אוו ואוו הבר כלאים זה ב"ה מתקף לה
רבא בר רב חנן מאי טעמא אילימא משום דהאי אריך קועיה והאי
זוטר קועיה אלא מעתה גמלא פרסא וגמלא טייעא דהאי אל"ה קועיה
והאי קמ"ן קועיה הכי נמי דהוה כלאים זה ב"ה אלא אמר אבי * זה ביצו
מכתוין וזה ביצו מבפנים רב פפא אמר הא טעונה חרא ביעתא בשיחלא
והא טעונה כמה ביעתא בשיחלא א"ר ירמיה אמר ריש לקיש * המרביע
שני מינים שבים לוקה מאי טעמא אמר רב אדא בר אבהו משמיה
דעולא אתיא למינהו למינהו מיבשה בעי רחבה * * המנהיג בעיא ושיבוטא
מהו מי אמרינן כיון דעיא לא נתיב בים ושיבוטא לא סליק ליבשה
לא כלום עביד או דלמא השתא מיהת קא מנהיג מתקף לה רבינא
אלא מעתה חיבר חטא ושעורה בידו זורע חטא בארץ ושעורה בחוצה
לארץ הכי נמי דמחייב אמרי הכי השתא חטא ארץ מקום חיובא חוצה:

הדרן עלך שור שנגח את הפרה

שנאמר בו למינהו דהיינו אפילו חסד דגים כלאים נהג בהם: אתיא * מינהו ומינהו מיבשה. ומשנת לא מ"י למילף דמרבו דוכל בהמתך
לית לן לרביי אלא כל מילי דיבשה שא"ס רגיל לחמר אחריהם * דכתמך כתיב קרא דנהמתך גבי שנת: למינהו מיבשה. וא"ת
ומה לר"ך ללמוד מיבשה מיופוק ליה מדכתיב בגופיה למינהו דכלו טריפות (חולין דף ט. וס"ה) משמע דאי הוה כתיב למינהו כזו"ר של
דשא"ס אסור להרביע שני דשא"ס זה ב"ה וי"ל דלמינהו לחודיה לא הוה משמע שנכתב איסור כלאים אי לא חוקתי משמרו דדריש
שמואל חוקות שחקתי לך כבר ומפרש ר"ה שחקך נמנעה נראשית שכמו בו למינהו והיינו למינהו דיבשה דנהמה ואל"ן דאירי זיה
קרא דחוקתי אבל מלמינהו דים לחודיה ליכא למילף מינהו דים וא"ת דקוינא דגמרא דלא כרבנן דכ"ה ד' מיתות (סנהדרין דף ט. וס"ה) *
דלא מיחייבי בני נח לא ככלאים ולא בהרבעה אלא לא דרשינן למינהו וי"ל נהי דלא דרשינן למינהו לגבי בני נח דלא אשכחן דמוהר
בהו רחמנא לגבי ישראל דההוהו גבי כלאים דרשינן ליה וי"מ לגבי דגים א"ר להרבעה אילן דקרא דערך לא מיירי אלא מרעיש והשתא
דכתיב למינהו באל"ן דרשינן מינהו מה בהמתך בהרבעה א"ך שדך בהרבעה אילן וכנה פליגי ר"א ורבנן דר"א יליף מחוקתי שחקתי
לך כבר שההוהו בני נח על הכלאים כלומר מלמינהו ורבנן לא יליף מינהו אלא שנתנו מלמינהו דמעשה נראשית ומ"מ לא נאסרו
לכ"י נח ואמי שפיר דלמינהו אפילו כרבנן מלמינהו דשמואל וא"ת ל"ל למילף כלאים דהרבעה בהמתך בהמתך משנת לרביי עופות מיופוק
ליה מלמינהו כי היכי דלפנין דגים וי"ל דאי לאו ג"ס לא הוה מפקי קרא דנהמתך ממשמעותא אבל השתא דלמינהו ג"ס ומפקא לקרא
ממשמעותא מרבינן אפילו דגים למינהו מיבשה: המנהיג בעיא ושיבוטא. וא"ת דמשמע דפשיטא ליה דכשני מינים שבים מיב
והא למינהו גבי הרבעה והרכבה כתיב ולא גבי זריעה והנהגה כדמוכה כ"ה ד' מיתות (שם) דלא מיחייב בני נח בהרבעה חריעה
ולא חוקתי חוקות שחקתי לך כבר כלומר בלמינהו דמעשה נראשית אלא דומיא דנהמתך לא מרביע מהי משנת לרביי עופות מיופוק
ערך בהרבעה וי"ל דסבירא דמוקמינן למינהו ב"ן ישראל ב"ן לבני נח לכל אחד כמו שז"ל איסורו במקום אחר לבני נח בהרבעה
ולשראל א"ך בהנהגה ועי"ל כי היכי דלפנין כולהו משנת הי"ג לפנין שנת בהמתך בהמתך מהרבעה לאסור דגים בשנת במלאכה והדר
לפנין כלאים דהנהגה משנת: אלא * מעתה חיבר חטא ושעורה וז"ע חטא בארץ ושעורה בחוצה * אר"ך. כיון בערוכה אחת כספון
פחות מג' טפסים דלר"ך להרחיק ב"ן זרע לזרע דמוכה במ"ס שנת פרק א"ר עקינא (דף פ"ה) והא דכתיב ר' יאשיה חטא ושעורה
וחר"ן במפולת ד' להחייב כנלאי הכ"ס קאמר אבל כנלאי זרעים מיב כחטה ושעורה לחודיה וכן כוונת קנע כרבנן דלא בעו אלא
כ' מינן אבל ר"י פליג ומלר"ך שגשה זרעים או מ"י מינן או מ"י מינן דתנן (כלאים פ"ה מ"ט) הזורע חטא ושעורה כאחד מיב
ר"י ואמר שני חטין ושעורה אחת או שני שעורים ומהו אחת או חטה ושעורה וטוסמת ובלבד שיהיה שלשה:

הדרן עלך שור שנגח את הפרה